

Boekenkast of harde schijf, wat schaf ik aan?

DIGITHEKEN

door M. Aangeenbrug

Bibliotheken zijn een bekend verschijnsel in theologieland. Niet alleen theologen, maar ook geïnteresseerde gemeenteleden bezitten soms een grote bibliotheek met boeken van allerlei soorten, uit allerlei tijden. Nu kent u wellicht het spreekwoord “veel geprezen, maar weinig gelezen”. Wat zoveel inhoudt als dat men wel de boeken om de boeken (c.q. de mooie leren ruggen in de boekenkast) verzamelt, en dat men met bepaalde soorten boeken een bepaald theologisch aanzicht verwerft (“Hij heeft veel Schotse puriteinen, dus zal wel op die lijn zitten”), maar het is nog geen garantie dat men de inhoud kent. Of dat men het geestelijk leven eruit kent.

Wie boeken om de boeken verzamelt heeft niets aan een digitheek. Niet dat er iets tegen boeken verzamelen is. Anderen verzamelen stripalbums, zoals een theoloog de werken van de Erskines verzamelt. Maar een digitheek ‘oogt’ niet.

U kunt moeilijk bij uw bezoek een bepaalde indruk over uw theologische kennis en diepgang achterlaten door een bepaalde mooie website met veel boektitels tijdens het bezoek aan te laten staan. Dat werkt niet.

En het zal de bezoeker geen verwondering over uw geestelijk leven schenken. Trouwens wie iemands geestelijk leven afmeet aan meters of gehalte aan boeken, die gebruikt maar een vreemde maatstaf. Zeker geen Bijbelse.

Snuffelen

Wie werkelijk boeken verzamelt om de inhoud zal er menigmaal tegen aan lopen dat er zoveel is dat niet altijd bereikbaar is.

Boeken die niet meer te koop zijn en die men graag eens had willen lezen.

Boeken die te duur zijn om te kopen.

Boeken die ergens in een verre bibliotheek staan, waar men niet zomaar even naar toe rijdt. Bij diepgaande studies stuit men steeds weer op titels waar men graag eens kennis van zou willen nemen, maar die niet binnen handbereik zijn.

Met de digitale mogelijkheden wordt ook de toegankelijkheid van allerlei werken steeds groter. In plaats van te spreken over een bibliotheek, gaan we steeds meer over op de digitheek, de verzameling van digitale werken. Op eigen PC of via internet bereikbaar.

Rondsnuffelend over het digitale web ontdekken we steeds meer mogelijkheden. Soms zijn het alleen vermeldingen van werken, dan weer complete gedigitaliseerde boekenseries die al of niet toegankelijk zijn. Kortom: er komen steeds meer mogelijkheden om een digitheek bij te gaan houden, c.q. op je eigen PC's een verzameling links te gaan aanleggen van plekken waar je bepaalde boeken, artikelen e.d. kan lezen.

Vooraf boeken die reeds lang geen auteursrechten meer kennen zijn vrij verspreidbaar. Het komt er dan op aan dat iemand ze in digitale vorm heeft verwerkt. We kijken eens wat rond.

ATLA

Inmiddels is zoveel digitaal te vinden dat door de bomen het bos vaak niet meer te vinden is. Belangrijk is het overzicht niet te verliezen en vooral te weten wat men zoekt. Natuurlijk is het eenvoudig om met een zoekmachine de te zoeken naam, bijv. Melanchton, in te geven en vervolgens nog wat verdere gegevens zodat het aanbod van sites steeds kleiner wordt. Maar dan is men al naar iets speciaals op zoek.

Anders is het wanneer men interesse heeft voor een bepaald deelgebied, zeg de kerkgeschiedenis, en men niet weet wat daar allemaal over te vinden is.

We beginnen met een van de grote Amerikaanse Bibliotheek verzameling, de American Theological Library Association, kortweg de ATLA (www.atla.com). Op digitale wijze worden daar bibliotheken van over de hele wereld gecatalogiseerd.

Een eldorado voor liefhebbers!

Het lijkt meer interessant voor de echte bibliofiel, dan de gewone theoloog of kerkelijk werker. Je moet echt weten wat je zoekt. Ik begon een willekeurige zoektocht. Via de knop 'search the site' zocht ik op "church history". Al direct zien we 285 vermeldingen. Dit betekent niet dat er 285 items te vinden zijn of zo, maar dat er 285 rubrieken op ATLA te vinden zijn, waarin verder gezocht kan worden. Al met al een goudmijn dus.

We verfijnen die zoektocht met het woord timeline en houden 11 keuzes over. Via de referentiebronnen (keuze 2) komen we nu in een verzameling met tijdlijn, kalenders, overzichten van feesten en kerkhistorie. En dan 'all-over-the-world'. Even later kiezen we voor het William Tyndale-instituut en vinden daar een prachtig historisch overzicht van kerkgeschiedenis van o.a. de Reformatie.

Het was zomaar zoals we dat noemen 'een beetje surfen'. Maar op deze manier ontdekken we goudmijntjes vol informatie.

Wanneer we voor een bepaalde studie nog gericht gaan zoeken zal er op internet veel te vinden zijn.

The screenshot shows the ATLA website's search interface. At the top, there is a navigation menu with links for 'About Us', 'Affiliations', 'Contact Us', 'Member Page', 'News Update', 'Preservation', 'Products', and 'Search the Site'. Below the menu is a search box with the text 'church history timeline' and a 'Search' button. Underneath the search box, there are links for 'Tips for searching' and 'Documents 1 to 10 of 11 for query: church history timeline'. The search results are listed in three sections: 1. Religion and the Visual Arts, 2. Reference Resources, and 3. Guide Index. Each section includes an abstract, a URL, and the file size and date.

ATLA

The screenshot shows the 'Friends of William Tyndale' website. At the top, there is a title 'FRIENDS of WILLIAM TYNDALE' and a subtitle 'A Reformation Time Line'. Below the title is a portrait of William Tyndale. Underneath the portrait, there are three sections: I. The Pre-Reformation Period (1215 - 1515), II. The Reformation Period (1516 - 1563), and III. The Post-Reformation Period (1564 - 1689). Below these sections, there are three specific events listed with their dates: 1215 (Signing of Magna Carta), 1290 (Edward I expels all Jews from England), and 1291 (Saracens (Mamluks) capture Acre).

Tyndale

Catechismus

Iemand die zich sterk heeft bezig gehouden met het vinden van theologische werken op internet is John L. Gresham, een Rooms katholiek. Zijn site is te vinden op <http://sim74.kenrickparish.com/contents.htm>

Over de inhoud daarvan staat op de site zelf geschreven: *This guide provides a selective listing of the best Internet resources of interest to religious studies scholars and students of religion. Rather than attempt a comprehensive listing of religious information on the Internet, this guide selectively points to the best gateways to specific types of religious information. This guide is especially designed to provide both novice and advanced Internet researchers with a helpful starting point for online religious research.* M.a.w. het wil alleen een doorgeefluik voor beginners en gevorderden zijn om in de hoeveelheid informatie de weg te vinden.

De naam van de samensteller doet vermoeden dat het natuurlijk voornamelijk heenwijzingen zijn naar RK-bronnen. Dat klopt deels, want er staan verwijzingen naar alle mogelijke bibliotheken. En naar alle mogelijke godsdiensten. Een vergaarbak dus. Heel breed, niet direct reformatorisch. Maar via deze site kwam ik uiteindelijk wel weer uit op het bestaan van "Reformiert online" (<http://www.reformiert-online.net/>). Over de Heidelbergse catechismus las ik daar de volgende uitspraak die we zeker zullen herkennen: *Er ist bis heute das*

stärkste ökumenische Band der Reformierten in der Welt. Auf breitester Basis (Universität, Katechismuspredigt, Katechisation, Kinderlehre, Schule, Elternhaus) betrieben hat er das gesamte Volksleben, vor allem in Holland, am Niederrhein und in Ungarn aufs tiefste geprägt.

Leiden

Nu dichter bij huis. Onze universiteiten staan erom bekend dat ze uitgebreide bibliotheken bezitten. In hoeverre zijn die toegankelijk of kunnen ze in de toekomst toegankelijker gemaakt worden. De universiteit van Leiden is een duidelijk voorbeeld hoe ook hier gewerkt wordt aan bundeling van informatie. Zie op de weergave van de

website hoe onder het menu links gekozen is voor vakgebieden / Theologie en vervolgens internetselecties. Vervolgens kunnen we alleen uit het plaatje al weer opmaken dat er een schat aan informatie te vinden is over andere verzamelsites, de eigen bibliotheek, tijdschriften, de Bijbel zelf, etc. etc.

Ook is het mogelijk in de catalogi van deze en andere bibliotheken direct te zoeken. Vanuit de stichting willen we verder onderzoeken waar mogelijkheden zijn om nog meer toegang te krijgen tot informatie die bijv. normaliter alleen voor studenten en docenten toegankelijk is.

Al met al geeft dit verhaal een ontwikkeling weer die nog niet af is en ongekende mogelijkheden biedt. En zaak om zich af te vragen of dat ene boek kopen nog wel nodig is, wanneer we het toch via internet net zo goed kunnen vinden en lezen ..... bibliotheek of digitheek, that's the question.

- Universiteitsbibliotheek
- Bibliotheeklocaties
- Bezoekersgids
- U-CAT en Catalogi
- U-LIP
- Library Information Portal
- Vakgebieden
  - * Algemeen
  - * Letteren
  - * Wijsbegeerte
  - * Theologie
    - * Collecties
    - * Studiezaal
    - * Bibliografieën & fulltext
  - * Internetselecties
  - * Zoeken op onderwerp
  - * Faculteit
- * Archeologie
- * Medische wetenschappen
- * Sociale wetenschappen
- * Wiskunde & natuurwetenschappen
- * Rechtsgeleerdheid
- Bijzondere collecties
- Scaliger Instituut

Universiteitsbibliotheek
Vakgebieden

[contact](#) [print](#) [zoeken](#) [sitmap](#)

Universiteitsbibliotheek > Vakgebieden > Theologie

Internetselecties

Algemene verzamelsites:

- [Finding God in Cyberspace](#) (John Gresham)
- [Religie en Spiritualiteit](#) (UvA)
- [Religious Studies Web Guide](#) (Calgary)
- [Computer-Assisted Theology](#) (Michael Fraser)
- [Digitaal Theologisch Centrum](#) (UB Utrecht)
- [theology.de](#) (Frankfurt/M)
- [BUBL LINK](#) (Strathclyde University, Glasgow)

Bibliotheekcatalogi buiten Leiden:

- [Universiteitsbibliotheek Tübingen: zwaartepunt godsdienstwetenschap](#)
- [Universiteitsbibliotheek Tübingen: zwaartepunt theologie](#)

Bibliografieën:

- [Bibliografie van Nederlandse Protestantse Periodieken](#)
- [THEOLDI](#) (Innsbruck)
- [Method & Theory in the Study of Religion](#) (Toronto)
- [Base d'Information Bibliographique en Patristique](#) (Québec)
- [A Grab Bag of \(mainly\) free bibliographies and bibliographic databases on the web](#)
- [Biblink: Bibliographien und Datenbanken](#)

Elektronische tijdschriften:

- [Verzameling UB Lund](#)
- [Idem Regensburg](#)

Godsdienst en statistiek:

- [Adherents.com](#)
- [American Religion Data Archive](#)
- [KASKI](#) (R.-K. Nederland)

Bijbet: verzamelsites:

- [Resource Pages for Biblical Studies](#) (Torrey Seland)
- [Bibelwissenschaft](#) (Franz Böhmisch)

Leidse universiteit

Zoekformulier